אוהב ישראל — האזינו

האזינו השמים ואדברה גו'. כבר צווחו קמאי דקמאי. דלכאורה תמוה שינוי הל'. שאצל השמים אמר לשון דיבור שהוא לשון קשה. ואצל הארץ לשון אמירה שהיא רכה. ותירצו מה שתירצו. ואענה גם אני חלקי. בהעיר לב ושום שכל. והענין הוא דהקב"ה האציל עולמות והשתלשלותם עד אין מספר ואין שיעור ואין חקר. וכל עולם הוא כאין ואפס ומשל נגד עולם שלמעלה ממנו. ונשתלשלו העולמות עד שנברא ג"כ העוה"ז שהוא גשמי. והוא ג"כ בחי' משל לעולם שלמעלה הימנו. וגם האדם שהוא עולם קטן בכל פרטיו ואיבריו. הוא משל ודוגמא לעולמות העליונים. וכן כל עולם ועולם מהעולמות שלמטה הימנו. הם כעין משל ודוגמא. וזש"ה האזינו השמים ואדברה. כי שמים הם כינוי לעולמות העליונים. ואדברה. ר"ל אדבר מהם קשות. כי בהשתלשלותם נק' קשים. היינו שנשתלשלו מהם עולמות תחתונים. כ"א למטה מחבירו. שהם רק דוגמא ומשל לעולמות העליונים. ותשמע הארץ אמרי פי. היינו שמהם אדבר רכות. והוא שאל תסתכל בזה שהוא עולם השפל. רק התבונן במעלתו שהוא רומז להעולמות שלמעלה ממנו זה למעלה מזה עד לאין מספר והם שרשו. והבן זה: או יאמר. כי הצדיק רוצה תמיד להחזיר בתשובה את בני דורו. ומדבר אליהם דברי מוסריו הקדושים במתק לשונו. אך עכ"ז כשאינם נכנסי' בלבם דבריו הנעימים. מחמת כי נטמטם לבם כאבן מרוב התאוות הבהמיות והשטותים. גם מהמעשי' שלהם אשר המה לא טובים. אשר ע"כ אין מקום בלבם להכנס דברי המוכיח לש"ש. לזאת מלמדת ומרמזת לנו תוה"ק. עצה הוגנת וטובה. שידבר הצדיק דברי מוסר ותוכחה אל שורש נשמתם שישפע עליהם שפע טוב באופן שיוכלו לקבל ממנו דברי מוסריו ותוכחותיו הקדושים גם למטה. וזהו האזינו השמים ואדברה. היינו אדבר דברי מוסר ותוכחה אל שורש נשמתם הרוחני. המכונה בשם שמים. ואז ממילא תשמע הארץ שהיא גוף הגשמי אמרי פי. וזהו כוונת סבי דבי אתונא שהיו אפיקורסים ולא האמינו בזה. ולכן שאלו האי גברא דאזיל ובעי איתתא ולא יהבי ליה מה חזי דאזיל לדוכתא דמידלי מיני'. היינו שכיון שמקודם דיבר אל אנשי דורו דברי מוסר ותוכחה. ולא האזינו לדבריו ולא שמעו בקולו. מה ראה שמדבר אח"כ אל שורש נשמתם אשר היא רוחני. כי לדעתם העכורה הוא מכש"כ שלא יטו אוזן לדבריו משם. ולזה השיב להם התנא הקדוש תשובה נצחת בזה דשקיל סיכתא דצה לתתא ולא עייל. דצה לעיל' ועייל. ורמז להם בעשייתו זאת שלתתא לא הי' יכול ליעול מחמת כי אין מקו' פנוי וחלול כי גברו ומלאו שם הקליפות ר"ל. אבל לעילא שאין שם שליטה ואחיזה להם. ואז יש מקום למיעל שם עייל. והבן זה היטב: